

Országos Tudományos Diákköri Konferencia

2022/2023 tavaszi félév

A CYBERBULLYINGBAN VALÓ SEGÍTSÉGNYÚJTÁS: A MORÁLIS
GONDOLKODÁS ÉS A CSOPORTNORMA HATÁSAI

-MELLÉKLET-

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Pszichológia Intézet

Gergelics Noémi

Konzulensek:

Dr. Arató Nikolett

Dr. Bigazzi Sára

1. MELLÉKLET

1.Táblázat: Spearmann-féle korrelációvizsgálat a használt kérdőívek változóival.

Mérőeszközök	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1.Kortársbántalmazás elkövető	-														
2.Kortársbántalmazás áldozat	.37**	-													
3.Kortársbántalmazás szemlélő	.39***	.36***	-												
4.Cyberbullying elkövető	.23*	.11	.05	-											
5.Cyberbullying áldozat	.002	.20	.16	.07	-										
6.Cyberbullying szemlélő	-.12	.05	.13	.09	.07	-									
7.Agresszív elkövetőfókuszú szemlélő	.15	.17	.19	.12	.23*	.25*	-								
8.Konstruktív elkövetőfókuszú szemlélő	.17	.12	.08	-.16	-.09	-.26*	.10	-							
9.Konstruktív áldozatfókuszú szemlélő	.03	.23*	.07	-.07	.17	-.28**	-.01	.51***	-						
10.Összesített szemlélő	0.11	.19	.10	-.06	.07	-.22*	.33**	.86***	.75***	-					
11.Morális önfelmentés	.14	.01	.05	.39***	.12	-.02	.28**	-.22*	-.22*	-.15	-				
12.Anti-bully csoportnorma	.02	-.19	-.10	.11	-.12	-.16	-.26*	.09	.12	-.10	-.08	-			
13.Pro-bully csoportnorma	.08	.30**	.12	-.04	.10	.10	.20*	.03	.05	.04	.10	-.70***	-		
14.Normatív közöny	-.10	-.20	-.03	.02	-.02	.09	.13	-.07	-.17	-.11	.14	-.36***	-.14	-	
15.Iskolai klíma	-.04	-.17	-.18	-.23*	-.32***	-.07	-.05	.23*	.14	.21*	-.05	.20	-.15	-.05	
16.Életkor	.007	.13	-.01	-.25**	-.007	-.10	-.14	-.07	.03	-.06	-.25*	-.12	.11	-.03	-.16

Szignifikancia értéke: *p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001

2. MELLÉKLET: Kérdőívesomag

Kedves Résztvevő!

A következő kérdőív kitöltésével a Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Intézetének internetes zaklatással kapcsolatos kutatásában veszel részt. A kutatás során internetezési szokásaiddal, internetes zaklatással, az iskolai osztályoddal és az érzelmeiddel kapcsolatos kérdőívek kitöltésére szeretnénk megkérni. A kitöltés nagyjából 30 percet fog igénybe venni. A kutatásban való részvétel önkéntes, a kérdőívek kitöltését bármikor, következmények nélkül abbahagyhatod. Amennyiben abbahagyod a kitöltést, adataidat nem fogjuk felhasználni. A kutatás eredményeit csoportszinten elemezzük, így egyéni visszajelzésre nincs lehetőség. Szigorúan bizalmasan kezelünk minden olyan információt, amelyet a kutatás keretén belül gyűjtünk össze. A kutatás során nyert adatokon statisztikai elemzéseket végzünk, amelyekből egyetlen résztvevő azonossága sem állapítható meg. A kutatás során kapott eredményekből egyetemi dolgozatok fognak készülni, illetve konferenciákon kerülhetnek bemutatásra. A továbblépéssel hozzájárulsz ahhoz, hogy a vizsgálat során a rólad felvett, személyed azonosítására nem alkalmas adatokat kutatási célra felhasználjunk. Kérlek, minden kérdésre az instrukciók alapján válaszolj. Figyelj arra, hogy ne hagyj ki kérdést, illetve minden kérdésnél csak egy választ jelölj be! Nincsenek jó és rossz válaszok, csak az őszinte véleményedre vagyunk kíváncsiak a kutatás során.

Előre is nagyon köszönjük a segítségedet!

Elolvastam a tájékoztatót és:

- Beleegyezem a kutatásban való részvételbe, kijelentem, hogy 14 és 18 év közötti vagyok és a szülőm beleegyezésével és tudtával veszek részt a kutatásban.
- Beleegyezem a kutatásban való részvételbe, kijelentem, hogy elmúltam 18 éves.

Kortársbántalmazásban való részvétel: elkövető, áldozat, szemlélő (Várnai, 2019 mentén)

Kortárs bántalmazásról beszélünk, amikor egy diák vagy diákok egy csoportja szándékosan, ismétlődően, hosszú időn keresztül negatív cselekedeteknek tesz ki egy másik diákot. Kortárs bántalmazás, amikor valakit gúnyneven szólítanak, rosszindulatúan ugratják, szándékosan kiközösítik. Az NEM számít kortárs bántalmazásnak, amikor két diák ugyanolyan erős és vitatkoznak/veszekednek vagy játékosan/barátságosan ugratják egymást.

Az elmúlt 1 évben milyen gyakran voltál kortárs bántalmazás áldozata?

Az elmúlt 1 évben milyen gyakran követtél el kortárs bántalmazást?

Az elmúlt 1 évben milyen gyakran voltál szemtanúja kortárs bántalmazásnak?

Internetes zaklatásban való részvétel: elkövető, áldozat, szemlélő (Várnai, 2019 mentén)

Kérlek válaszolj a következő kérdésekre!

Elkövető

Az elmúlt néhány hónapban te milyen gyakran vettél részt internetes bántalmazásban (pl. bántó üzeneteket küldtél sms-ben, chatprogramon keresztül, e-mailben valakinek vagy ilyen bántó üzeneteket tettél ki a falára egy közösségi oldalon; létrehoztál egy weboldalt, hogy kigúnyoljál valakit; kellemetlen vagy kínos képeket tettél fel valakiről az internetre vagy küldted el másoknak anélkül, hogy a képen szereplő megengedte volna neked)?

Áldozat

Az elmúlt hónapokban milyen gyakran bántottak téged az interneten (pl. bántó üzeneteket küldtek neked sms-ben, chatprogramon keresztül vagy e-mailben; vagy ilyen üzenetet tettek ki a faladra egy közösségi oldalon; téged gúnyoló weboldalt hoztak létre; kellemetlen vagy kínos képet készítettek rólad és az engedélyed nélkül feltették az internetre)?

Szemlélő

Az elmúlt néhány hónapban milyen gyakran voltál szemtanúja internetes zaklatásnak (pl. bántó üzeneteket küldtek egy ismerősödnek sms-ben, chatprogramon keresztül vagy e-mailben; vagy ilyen üzenetet tettek ki a falára egy közösségi oldalon; egy ismerősedet gúnyoló weboldalt hoztak létre; kellemetlen vagy kínos képet készítettek egy ismerősödről és az engedélye nélkül feltették az internetre)?

Szemlélő Intervenciós Stílus Kérdőív (Styles of Bystander Intervention Scale, Moxey és Bussey, 2020)

Az előző félévben, milyen gyakran reagáltál a következő módok egyikén, amikor valakit online zaklattak?

Konstruktív áldozatfókuszú

Megmondtam annak, akit piszkáltak, hogy amit a zaklató csinált, nem oké.

Megnyugtattam azt, akit piszkáltak és biztosítottam róla, hogy nem az ő hibája, hogy piszkálták.

Bátorítottam azt, akit piszkáltak, hogy jelentse a zaklatást.

Azt mondtam annak, akit piszkáltak, hogy ne törődjön a rosszindulatú üzenetekkel/posztokkal.

Tanácsot adtam annak, akit piszkáltak.

Konstruktív elkövetőfókuszú

Megmondtam a zaklatónak, hogy ne piszkáljon másokat.

Megmondtam a zaklatónak, hogy másokat piszkálni rosszindulatú és helytelen.

Megmondtam a zaklatónak, hogy másokat piszkálni bántó.

Bátorítottam a zaklatót, hogy kérjen bocsánatot attól, akit piszkált.

Megmondtam a zaklatónak, hogy álljon le.

Agresszív elkövetőfókuszú

Megalázó vicceket és hozzászólásokat írtam a zaklatóról.

Megalázó képeket vagy videókat osztottam meg a zaklatóról.

Pletykát terjesztettem a zaklatóról.

Megfenyegettem a zaklatót.

Rosszindulatú dolgokat mondtam a zaklatóról.

Morális Önfelmentés Cyberbullying Esetén (The Cyber Bullying Moral Disengagement Scale, Bussey et al., 2015)

Mennyire értesz egyet a következő állításokkal?

Rendben van bántó üzenetet küldeni mobilon vagy interneten valakinek, ha ő kigúnyolta a barátaidat.

Ha a többiek bosszantóak, az ő hibájuk, ha bántó üzenetet kapnak telefonon vagy interneten.

Ha valakiről bántó üzenetet küldünk telefonon vagy az interneten, az csak a viccelődés egyik formája.

Teljesen rendben van valaki másnak bántó üzenetet küldeni telefonon vagy az interneten, mivel sokkal rosszabb, ha posztolod Facebook-on, ahol mindenki láthatja.

Nem szabad hibáztatni valakit, ha ő csak javasolja egy bántó üzenet elküldését telefonon vagy interneten egy másik gyereknek, ha mások folytatják és megteszik.

Senki nem hibáztatható sértő megjegyzések küldéséért telefonon vagy interneten, mivel mindenki más is ezt teszi.

Ha mobilon vagy interneten küldünk bántó megjegyzéseket másokról, az nem igazán árt nekik.

Azok, akiket interneten zaklatnak, megérdemlik, hogy úgy bánjanak velük, mint az állatokkal.

Internetes zaklatásra és kortársbántalmazásra vonatkozó csoportnorma (Bully-related classroom norms, Salmivalli és Voeten, 2004)

Képzeld el, hogy az egyik osztálytársad az alábbiakban leírt módokon viselkedik. Mik lennének a viselkedésének a következményei? A többi osztálytársad mit gondolna róla? Hogyan reagálnának az osztálytársaid a viselkedésére? Jelöld be az osztálytársaid viselkedésének, gondolkodásának megfelelő állítást.

Az egyik osztálytársad összebarátkozna azzal a gyerekkel az osztályból, akit a többiek mindig piszkálnak (online és személyesen is).

Az egyik osztálytársad együtt nevetne a többiekkel azon a gyereken, akit mindig piszkálnak (online és személyesen is).

Az egyik osztálytársad szólna a tanárnak, hogy mindig piszkálják az egyik osztálytársatokat (online és személyesen is).

Az egyik osztálytársad csatlakozna azokhoz, akik piszkálnak egy gyereket (online és személyesen is).

Az egyik osztálytársad azzal szórakoztatna másokat, hogy újra meg újra kigúnyolja egy másik osztálytársatokat (online és személyesen is).

Az opciók:

Semmi különös nem történne

A többi osztálytársunk azt gondolná, hogy kedves tőle

A többi osztálytársunk helyeselné, amit tesz

A többi osztálytársunk csodálná

A többi osztálytársunk elkezdené kerülni a társaságát

A többi osztálytársunk azt gondolná, hogy hülye

A többi osztálytársunk rosszallná, amit tesz

Más történne, mint az előzőekben felsoroltak

Iskolai klíma (Ólaffson és Staksrud, 2017)

A következőkben néhány olyan állítást fogsz olvasni, ami az iskolára, tanáraidra és a diákokra vonatkozik. Kérlek, értékeld az alábbi skálán, mennyire értesz egyet ezekkel az állításokkal:

Úgy érzem, hogy beilleszkedtem az iskolában.

Biztonságban érzem magam az iskolában.

A többi diák kedves és segítőkész.

A tanárok törődnek velem.

Van legalább egy olyan tanár, akihez fordulhatok, ha problémám van.

Demográfiai kérdések:

Hány éves vagy?

Nemed:

Lakóhelyed:

- Főváros

- Megyeszékhely vagy megyei jogú város
- Város
- Falu, község

Iskola típusa, amelybe jársz:

- Általános iskola
- Gimnázium
- Szakgimnázium
- Szakközépiskola

Iskolád neve (rövidítve):

Pontosan hányadik osztályba jársz (például 9a)?

Kérlek adj meg egy személyes kódot, amire később is emlékezni fogsz, például a neved kezdőbetűi és a kedvenc számod (ennek akkor lesz jelentősége, ha jössz a beszélgetésre is, mert így tudom majd a kettőt anonim módon összekapcsolni).

Az elmúlt 30 napban EGY ÁTLAGOS NAPON hány órát használtad az INTERNETET (NEM munkavégzés céljából, minden online tevékenységet és eszközt figyelembe véve pl. számítógép, okostelefon, tablet)?

0 – soha nem szoktam internetezni	5 – 5-6 órát
1 – az elmúlt 30 napban nem interneteztem	6 – 7-8 órát
2 – kevesebb mint 1 órát	7 – több mint 8 órát
3 – 1-2 órát	9 – nem tudom
4 – 3-4 órát	

a. Hétköznapokon (hétfő-péntek): _____

b. Hétvégi napokon (szombat-vasárnap): _____

Mennyi időt töltött az alábbi tevékenységekkel az elmúlt 30 napban (nem munkavégzés céljából, minden eszközt figyelembe véve, pl. számítógép, okostelefon, tablet) EGY ÁTLAGOS hétköznapon, illetve hétvégén?

0 – semennyit	4 – 2 órát
1 – kevesebb mint fél órát	5 – 3 órát
2 – fél órát	6 – 4 órát vagy többet
3 – 1 órát	

	Hétköznap	Hétfégen
Böngészés (pl. információk, hírek, blogok olvasása, fórumok követése)		
Közösségi oldalak használata, chatelés (pl. Facebook, Twitter, Messenger, WhatsApp, Viber, FaceTime, Skype)		
Videojáték számítógépen, konzolon, telefonon, vagy más eszközön		
Szexoldalak látogatása, szexuális tartalmak letöltése		
Online vásárlás, nézelődés		
E-mailezés		
Praktikus ügyek intézése (pl. bankolás, számlák fizetése, stb.)		
Egyéb		

3. MELLÉKLET: Fókuszcsoportos beszélgetésekre kialakított cyberbullying történetek (Carlo et al., 1992 PROM és Willard, 2007 alapján)

1.Kommentháború: A Facebook-ot böngészve meglátsz egy posztot, amit az egyik osztálytársad rakott ki egy iskolai rendezvényt kapcsolatban. A kommenteket olvasva látod, hogy az osztály menő tagjai szidják és kigúnyolják a posztolót, amiért ilyet rakott ki. Téged is érdekelne az esemény, de tudod, hogyha ezt megírod, akkor téged is csak szidni fognak és viccet csinálnak belőled. Viszont, ha támogatnád őket, lehetőséged is lehetne a menőkkel barátkozni.

2.Megfélemlítés: Az iskolában egy csoportmunkát kellene megcsinálnotok. A barátaid az osztály legjobb tanulóját akarják bevenni a ti csoportotokba, abban bízva, hogy ő majd mindent megcsinál, nektek pedig nem kell dolgozni a feladattal. A megkeresett diák nem igazán akar csatlakozni hozzátok, ezért a többiek üzenetekkel zaklatják és fenyegetőznek, hogyha nem hozzátok csatlakozik, és nem végzi el a munkát, akkor mindenféle kínos pletykákat fognak róla

terjeszteni nyilvánosan a neten. Te nem igazán akarod zaklatni a másik diákot, de ha szólsz a barátaidnak, ki fognak rakni a csoportból és akkor kivel fogod megcsinálni a feladatot?

3.Kirekesztés: Valaki az osztályból azt a hazugságot kezdte terjeszteni a közösségi oldalakon az egyik osztálytársatokról, hogy valami gusztustalan fertőző betegsége van. Ennek következtében kitiltották őt az osztály közösségi média csoportjaiból, nem hívják már sehova, illetve le is tiltották, hogy ne tudjon üzenetet írni senkinek. Te tudod, hogy az osztálytársatok igazából nem fertőző beteg, viszont ha elmondanád a többieknek, hogy a másik diák hazudott, te lennél a következő áldozata valami undok pletykának és az azt követő kiközösítésnek.

4.Szexuális online zaklatás: Brigi szakított Márkkal. Márk ezért bosszúból posztolja Brigi intim képét trágár hashtagekkel Instagramra. Éppen ekkor lépsz be Instára, így elsőként látod a posztot. Ezért szólhatnál is egyből Márknak, hogy törölje a posztot mielőtt bárki más is látná. Azonban, ha nem szólnál, akkor végre nem te lennél a gúnyolódások céltáblája, hanem Brigi.

5.Befekettetés: Az osztály menő tagjai bevettek téged privát chatjükbe: Az üzenetek úgy kezdődnek, hogy TITOK!. Tovább olvasva látod, hogy azt terjesztik az egyik lányról az iskolában, hogy terhes. Te tudod, hogy ez nem igaz, csak egy rosszindulatú pletyka, ami láthatóan gyorsan kezd terjedni. Tudod, hogy ez nem tesz jót a lány hírnevének, ugyanakkor, ha megszeged a titok-szabályt, akkor ki is kerülhetsz ebből a kiváltságos csoportból, amibe végre téged is bevettek.

6.Személyiséglopás: Otthon ülve épp arra vársz, hogy a legjobb barátod megérkezzen érted (természetesen késik kicsit), és elmenjetelek moziba. Várakozás közben telefonozol, ekkor látod, hogy az egyik osztálytársad nagyon különös, tőle szokatlan dolgokat kezd posztolni, kb. két percenként. Mindenféle trágár tartalommal kezd el elárasztani az üzenőfalat. Épp arra a következtetésre jutsz, hogy a profilját feltörhették és mások posztolnak a nevében, mikor is csengetnek, és megérkezik a legjobb barátod, aki miatt már így is késésben vagytok a moziból.

7.Zaklatás: Az egyik osztálytársadat az osztály elég nyominak tartja, az osztály legmenőbb klikkje pedig rendszeresen ír neki bántó üzeneteket. Sőt, néha kitalálnak róla történeteket és vicceket is, amit az internetes osztálycsoportba is posztolni szoktak és ezek általában nagyon sikeresek. Az egyik szünetben megkérnek téged is, hogy segíts a következő „vicces” üzenet megfogalmazásban. Te nem igazán szoktál ilyeneket csinálni, viszont szeretnél kicsit népszerűbb lenni és barátkozni velük, ráadásul, ha nem segítesz, még azt hiszik, hogy szimpatizálsz vele és elkezdhetnek miatta piszkálni.

8.Kibeszélés: Egy iskolai feladat miatt létrehoztok egy csoportos beszélgetést. Az egyik ötletelés során szóba kerül a stréber osztálytársatok: Az egyik csoporttársad beszámol egy szaftos pletykáról vele kapcsolatban, mire a többieknek is van róla egy-egy megjegyzése, például, hogy milyen büdös a szája, hogy mennyire gázak a ruhái. Te is tudsz róla néhány kínos történetet, de azt is tudod, hogy egyes pletykáknak nincs valóságalapja. Ha megosztanád a csapattal, amiket tudsz, biztosan jófejebbnek gondolnának, viszont ha kiállnál a védelmében, téged is elkezdhetnek piszkálni, kibeszélni.